

Alojziju Wolfu, staremu svojem zavetniku in prijatelju. Asistovat sta prišla škof poreški Anton Pleteani, Goričan, in tržaški dr. Jernej Legat, Kranjec. Goriški poslanci, ki so se šli novemu svojemu nadpastirju v Ljubljano poklonit, bili so: načelnik deputacije, rajni proš baron Augustin Codelli, kapiteljski vikar; prvostolni kapiteljski dekan Jan. Mozetič; mestni župan (sedanji mestni starešina in predsednik katoliškega društva) g. dr. Karol Doliak; g. Aleksander Claricini, tisti čas tajnik, pozneje svetovavec c. kr. okrožne sodnije in mestni župan, zdaj v pokoju; rajni J. Dom. Dellabona, oče sedanjega škofa tridentinskega, in privatni duhovnik, sedanji častni kanonik g. J. Dottori. Konsekracija je bila na Sv. Trojico, 3. junija, in drugi dan po pontifikalni maši ljubljanskega škofa so prejeli novi nadškof „pallium“. Oba dni je bil v škofiji slavnosten obed za več kot 50 oseb, v nedeljo za načelnike in odličnike, v ponedeljek pa za duhovščino, ki je bila kakor vsa Ljubljana za veličastnega kneza metropolita vsa vneta. Naslednji četrtek — praznik sv. R. Telesa — so imeli knez-nadškof Gollmayr procesijo, kar si je štela Ljubljana v posebno čast. S tem je bil veselih dni ljubljanskih konec. Sv. Antona dan, 13. junija, ob 5 $\frac{1}{2}$ uri zjutraj, je naznanjalo zvonjenje po vsi Ljubljani odhod prečastitega prvostolnika, čigar potovanje v Trst je bilo triumfu podobno. *) Do Vrhlike sta spremila novoposvečenca ljubljanski knezo-škof in nepozabljivi rajni kanonik Jan. Novak. Druga postaja, kjer so prečastitlivega popotnika odlično častili, bila je Postojna; zbralo se je bilo tam 16 duhovnikov — brez druge gospode. Med duhovniki je bilo 7 nekdanjih nadškofovih učencev. (Knez-nadškof dr. Gollmayr so bili namreč nekdanji profesor dogmatike v Ljubljani). In tako je šlo dalje do Trsta; kjer koli so se knez kaj mudili, našli so množico častivcev. V Trstu je sprejel metropolita škof z duhovščino. Odhod iz Trsta je bil odločen za ponedeljek 18. junija; in to je tisti novo dobo zaznamujoči dan, ko so imeli novi naš viši pastir svoj slavni vhod v prvostolno Gorico, katere niso menda od tistega časa več videli, ko so hodili — kot namestništveni (tisti čas — „gubèrnijski“) svetovavec in referent v cerkvenih in šolskih zadevah — šole nadzorovat.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

V Gorici 13. junija. — Sveti Anton! To je bila ena naših starih, imenitnih mestnih „šager“; letos pa ne vidim nič naprav za ples pod milim nebom. Tudi šagre „pod Grapo“ ni bilo. Tedaj je vendar res, kar je „Soča“ ni davno povedala, da so taki plesi prepovedani. Namestuje pa menda vse skup vsako nedeljo ples v gostilnici „Europa“. Vse en vrag je. Po vaseh ni še slišati, da bi bili „somenji“ nehali. Pišem pa o teh rečeh, ker so za našo deželo karakteristične in spadajo tedaj v področje goriškega kronista. — O deželnem zboru se nahaja poročilo na drugem mestu; tako tudi začetek popisa naprav in slavnosti o priliki petindvajsetletnice Njihove ekscelencije našega preč. kneza-nadškofa dr. Andreja Gollmayr-ja. — Tukaj naj še povem, da je polje pri nas krasno, sadje vse polno in gre češenj čuda veliko na Dunaj in sploh v severne kraje. Tako tudi krompirja, katerega kvintal (100 kil.) se prodaja po 5 gld. (pred nekimi dnevi še po 7 gold.). In „božje živalice“ — sviloprejkice — so se tudi dobro obnesle letos.

*) Železnice še ni bilo tisti čas.

Pšenične galête kilo se kupuje po 1 gold. 50 soldov; in to ni preveč. Vreme je spremenljivo, pa polju ugodno. Dežja smo imeli vendar enkrat zadosti, da je zemlja premočena in da so se studenci napojili. Pa, da ne končam z „vremenom“, naj naznam, da bomo imeli 16. dne t. m. spet volitev deželnega poslanca, in sicer na mesto g. namestnika barona Pino-ta. Volili si bodo novega zastopnika laški trgi Grad, Červinjan in Tržič (v Červinjanu).

Iz Trsta 10. junija. — Kako visoko se ceni in priznava važnost našega „slovanskega delavcem namenjenega podpornega društva“, temu je očitno dokaz to, da v občni zbor 5. dne t. m. je došlo 160 udov. Tudi vleceni naš rodoljub gosp. Nabergoj je počastil zbor s svojo nazočnostjo. Predsednik gosp. Ivan Dolinar je z lepim ogovorom pričel zborovanje, povdarjaje srečno prestane težave pri ustanovitvi tega društva in njega veliko korist za naše ljudi. Tajnik je poročal o sedanjem delovanju tega društva, ki šteje uže nad 200 udov, blagajnik pa o društvenem imetju. Pri volitvi odbora je bil neutrudljivi rodoljub gosp. Ivan Dolinar z veliko večino glasov zopet za predsednika izvoljen, — volitev odbornikov pa se ni mogla izvršiti, ker voljeni niso dobili one večine glasov, ki jih pravila zahtevajo, — al pravila so po mojem mnenju prestrogo osnovana in potrebujejo preuredbe. Silna težava je, dve tretjini društvenikov dobiti v zbor, da potem še le more sklepati o premembi pravil! V pravilno sklicani zbor naj jih pride, kolikor koli, al izmed pričujočih morate dve tretjini za premembo kakega §. glasovati. To je vse kaj družega in ne bo nikoli oviralo sklepčnih zborov. Tudi to, da odbornik mora imeti dve tretjini glasov, je preostro; — zakaj ne zadostuje relativna večina?

Iz Celovca 13. jun. — Vendar smo Slovenci predvčeranjim dobili zopet narodnega poslanca: iskrenega borilca za narodne naše pravice, preč. gosp. prof. Andreja Einspielerja, ki je bil v Velikovci izvoljen od 90 volilcev z 69 glasovi. Nasprotni njegov kandidat, liberalec in grajščak g. Josip Rainer, ki je iz Tirolov privandral k nam, je dobil 20 glasov, odpadnik naš Meierhofer celega enega. Kakor je radost naroda slovenskega velika, taka je poparjenost nemčurjev. Živili tedaj narodni volilci! Slava gospodu poslancu!

Novomesto 9. junija. (*Grozna toča*) je v nedeljo 6. dne t. m. ob 12. uri dopoldne okolico našega mesta pobila, kateri je le enaka bila una od 19. julija 1873. Toča, nekatera debela ko kurja jajca, je v taki množini podala, da je v 27 minutah vso zemljo z ledom pokrila. Ta strašanska nevihta je poškodovala 14 davkovskih občin več ali manj, in sicer občino Globodol, Golobinjek, Gorenjo Stražo, Prečno, Bršlin, Dolenji Vrh, Židanjo Vas, Češnico, Šentpeter, Herinjo Vas, Žalovec, Družinsko Vas in pa Tomažjo Vas. Po svojih dobrih vinih znana vinska Gerčečja gorica je tako popolno vničena, kot leta 1873. in treba bode ondi ngrade na novo nasaditi; tudi ngradi Tržke gore, gorice pri Beli Cerкви, Novi Straži in Prečni so ali na pol ali popolno pokončane. — Ozimina, ki je tako lepo stala, kakor uže mnogo let poprej ne, je popolno vničena. Škoda po tej toči poljskim sadežem prizadeta, pa presega ono od 19. julija 1873. l. zato, ker takrat je bila ozimina, mrva in detelja uže pospravljena, zdaj pa je vse to pokončano. Ljudje nimajo celó nobenega živeža in tudi semena za prihodnjo zimsko setev ne. — Mali kmetje večidel z veliko družino obdarovani, in kajzarji so si morali uže vso pomlad živeža kupovati in so vselega srca pričakovali obilnih poljskih pridelkov, pa tudi vinogradi so jim obetali dohodkov in zato so na-nje

denarja na posodo jemali. Vsi ti sedaj lakoto trpe in jo morajo trpeti zato, ker jim nihče ne more na pomoč priti. Da! celó premožnejše kmetovalce navdaja skrb s pogledom na prihodnost, ker te male zaloge, ki jih še imajo, bodo kmalu povžite, denarja pa jim manjka, da bi kupili, kar družina in živina potrebuje. Nesrečni prebivalci imenovanih pokrajin so nesrečo l. 1873. možato trpeli; oni niso rok križem držali, ampak marljivo so delali in vse storili, zboljšati si svoj stan, a vendar niso do tega prišli, zato, ker od leta 1873. so se toča, slana in druge uime ponavljale, zato so zdaj vsi obupani in si ne vedó sveta. — V takih nesrečah bode pač težko človeka najti, ki bi ko drugi Job nepotrj prenašal take hude udarce. Nesrečneži tedaj po pravici pričakujejo, da jim dežela in vlada na pomoč pridete!*)

Iz Ljubljane. — V soboto je zopet očitna seja deželnega zbora, v katerem doide v obravnavo in sklepanje mnogo predlog, ki so jih rešili dotični odseki.

— V znamenje zaupanja in zahvalnosti je občina v Št. Vidu na Dolenjskem ministra grofa Taaffe-a, c. kr. deželnega predsednika Winklerja in pa grofa Hohenwarta izvolila za častne občane, — občina v Borovnici pa grofa Taaffe-a, c. kr. deželnega predsednika Winklerja in pa deželnega in državnega poslanca gosp. Kluna.

— (Iz seje družbe kmetijske 6. dne t. m.) je „Novicam“ došlo sledeče poročilo: Vsled dopisa sl. deželnega odbora razpravljalo se je z ozirom na napravo novih zemljiških bukev vprašanje, čegava je zemlja, na kateri stoji tukajšnji šolski botaniški vrt; končna rešitev tega vprašanja izročila se bode prihodnjemu občnemu zboru družbe kmetijske. — Na prošnjo vodstva ljudske šole Premske se dovoli darek za pokončevanje škodljivih mrčesov pridni šolski mladini in pa 10 Gutmansthalovih knjižic „Mali sadjerejec“ in 5 Schnejdovih „Glavna vodila“. — Prošnja gospodarja Jožefa Želka iz Male Pristave za podporo o pridnem zasajevanju gozdnega drevja (okoli 13.100 zasajenih dreves) se izroči c. k. gosp. deželnemu gozdnemu nadzorniku s prošnjo, naj ogleda zasadbo, da potem družba kmetijska na podlagi nadzornikovega poročila od sl. poljedelskega ministerstva more za Želka prositi podpore. — Po podružnici bohinjki družbi kmetijski izročeno poročilo gosp. Tomaža Hitza, sirarskega učitelja, o poučnem delevanju v Bohinji lansko leto izroči se sl. poljedelskemu ministerstvu. — Poročilo podružnice rateške in boštajnske o stanju letošnje letine se na znanje vzame. — Vabilo štajarske konjerejske družbe, naj bi tudi družba kmetijska kranjska se udeležila dželne kmetijske razstave, ki bode letos septembra meseca v Gradci, se je izročilo konjerejskemu odseku. — Čebelarju Jan. Habjanu iz Rudniške fare se je vsled prošnje njegove izročil zadnji panj s premakljivimi satniki, ki ga je družbini odbor še imel. — Vabilo „avstrijskega sadjerejskega društva“, ki se na Dunaji snuje, je bilo sadjerejskemu odseku v poročanje izročeno. — O stroških tiska nove slovenske vinorejske knjige se nadaljujejo potrebne poizvedbe. — Za blagodušni novi dar 25 gold., ki ga je družbi v podporo poslal gosp. vitez Schneid, se velecenjenemu udu izreka topla zahvala. — Za ude družbe kmetijske so bili izvoljeni: gosp. Jan. Špilar, župan in trgovec, in pa gosp. Matej Medica, posestnik, oba v Št. Petru, gosp. dr. Gustav Mauer, grajščak v Tarični Vasi, g. Ludevik Chladek, oskrbnik Impolske grajščine, gosp.

*) Huda ura te nedelje zadela je, kakor „Slov. Gosp.“ in „Obzor“ poročata, več krajev na spodnjem štajarskem in Hrvatskem. Vred.

Vincenci Smola, grajščak v Grmu, gosp. Artur Mühl-eisen, posestnik in trgovec v Ljubljani, gosp. Josip Lukman, posestnik in trgovec v Ljubljani, gosp. Andrej Ramovš, župnik v Svibnem, gosp. Jan. Dolinar, župnik v Dolu, gosp. Jan. Sušnik, kaplan v Ratečah, gosp. Franc Juvančič, župan v Ratečah in gosp. Gašpar Gašperin, učitelj v Ratečah.

— (Iz seje mestnega odbora 11. dne t. m.) Po smrti g. Denkel-na izpraznjena služba blagajničnega kontrolorja je bila gosp. Vojtehu Valenti zarad njegove posebne sposobnosti brez razpisa podeljena, poleg tega pa sklenjeno, da se izpraznjena služba oficijala razpiše; — dozdej začasni mestni tesarski mojster gosp. Miha Anžič je za stanovitnega potrjen; — na dr. Keesbacherjevo interpelacijo, kaj hoče županstvo ukreniti, da se odpravi deželna bolnišna podružnica na spodnjih Poljanah, za kozave in druge enake bolnike namenjena, ker zavoljo slabo ograjenega vrta te hiše bližnji otroci z bolniki lahko v dotiko pridejo? je gosp. župan odgovoril, da se zarad tega obrne do deželnega odbora, ki pa je — kolikor je nam znano — bil zeló vesel, da je pred nekimi leti vsaj to hišo za podružnico dobil in to na najugodnejšem koncu celega mesta, katera le temeljite poprave potrebuje. — Na interpelacijo g. Regalija, zakaj še po mestu ni konca ni kraja neprenehane zvonjenja oglarjev, ki edini imajo — ne vemo, zakaj — privilegij, meščane glušiti s svojimi zvonci, je odgovoril župan, da do 15. dne t. m. so dobili oglarji ukaz, da znajdejo drugačne oklice za svojo kupčijo. — Gospod Regali povdarja dalje nujno potrebo, da se razširijo sila ozke „Rožne ulice“ poleg Št. Jakobškega farovža; gospod župan obljubi v tej zadevi nemudoma v dogovor stopiti s ces. finančno oblastnijo.

— „Matici slov.“ je gosp. Ivan Hribar, glavni zastopnik banke „Slavije“, izročil 100 gld., ki jih je narodna banka darovala našemu literarnemu društvu. Predsedstvo „Matice“ se je pismeno zahvalo gosp. Hribarju in ga prosilo, naj častitemu vodstvu objavi iskreno zahvalo za velikodušni dar.

— (Novi odbor ljublj. čitalnice), pri izvanrednem občnem zboru v nedeljo voljen, je zdaj sestavljen iz sledečih gospodov: Dr. Jan. Bleiweis, dr. K. Bleiweis, dr. J. Zupanec, M. Pakič, J. Hribar, J. Pfeifer, Fr. Ravnikar, Fr. Kadilnik, dr. Moše, L. Robič, A. Jeločnik, M. Kreč, V. Valenta, S. Nolli, J. Oblak ali pa g. Štor, ki sta dobila enako glasov. Volitve se je vdeležilo 34 udov.

— (Zahvala.) „Narodna šola“, društvo v podporo revnim šolam in učiteljem, je sprejela od velezaslužne banke „Slavije“ 100 gold. v dar. Za to blagodušno podporo izreka najtoplejšo zahvalo odbor.

— Ker se goveja kuga na Hrvatskem in v vojaški granici čedalje bolj širi, je naša deželna vlada ukazala, vso mejo proti kužni deželi zaprta.

— (Poziv.) Zagrebačka društva „Sokol“, „Kolo“ in morebiti tudi Sisačka „Danica“ nameravajo priti v nedeljo 27. dne t. m. v Ljubljano. Tu ostanejo čez noč. Ponedeljek 28. dne t. m. se odpeljejo v Bled, da ogledajo kinč naše dežele. Podajati predragim našim gostom v Ljubljani kolikor moči zabave, je nalog odboru, kateri se je v ta namen ustanovil in sestavil sledeči program:

Slovesni sprejem ob 9 $\frac{1}{2}$ uri dopoldne. Narodna naša društva pričakujejo z godbo na kolodvoru južne železnice došla hrvatska društva. Po slovesnem pozdravu odhod po dunajski cesti v čitalnico, kjer se hranijo zastave. Gospodje si ogledajo potem mesto, Tivoli itd. Ob 1. uri je skupni obed v čitalnični restavraciji. Po-

poldne ob 4. uri je javna telovadba hrvatskega in ljubljanskega „Sokola“ pri Kozlerju. Ob 8. uri zvečer vrši se na čitalničnem vrtu pevski veselica, pri kateri sodelujeta „Kolo“ in čitalnični moški zbor. Pri vseh teh veselicah sodeluje godba.

Odbor pozivlja najljubljanejši občinstvo, naj blagovoli udeležiti se v mnogobrojnem številu teh veselic in podpirati odbor dejansko, posebno pri oskrbovanju prenočišč za hrvatske rodoljube.

Odbor.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Presvitli cesar je po svojem potovanju na Češkem in Moravskem zopet na Dunaj. Kakor na Češkem, tako je bil tudi na Moravskem povsod s znamenji navdušene udanosti sprejet. Velike pomembe pa je cesar svojemu potovanju dal politiško značajko. Na Moravskem je namreč cesar opazil še večji razpor med narodnima strankama, kakor na Češkem. Ko je sprejel deputacijo moravskega plemstva, jej je toplo priporočal, naj — kar je prav naravna naloga deželnemu plemstvu — plemstvo dela na pomirjenju obeh narodnosti.

— Govori se, da po dovršenih deželnih zborih nastopi grof Taaffe dalji dopust in da ga med tem bode nadomestoval minister bar. Conrad, minister Pražak pa ministra Stremayra.

— 14. dne t. m. je bila pogodba med avstrijsko in srbsko vlado zaradi železnice izgotovljena.

— Delegaciji boste oktobra meseca zborovali v Budapeštu, novembra meseca pa se zopet prične državni zbor.

Česko. Iz Prage. — Vlada je deželnemu zboru predložila neko premembo volilnega reda v velikem posestvu, ki je dozdej v deželni zbor volil 70 poslancev tako, da je fideikomisarsko plemstvo volilo 16 poslancev, drugi veliki posestniki pa so jih volili 54 v deželni zbor; uni volijo zmerom konservativno, ti pa večinoma liberalno. To je krivo, da večina češkega deželnega zbora, čeravno je v češki deželi le ena tretjina Nemcev, je nemška. Vladna predloga o premembi volilnega reda meri tedaj na to, da bi konservativni (narodni) stranki obila zagotovljena večina. Zoper ta namen pa Herbstovo glasilo „Neue fr. Presse“ strahansko divja in ker ima Herbstova stranka zdaj še večino v deželnem zboru, ne bode dopustila nobene premembe volitev na Češkem. Kaj pa potem?

Moravsko. Iz Brna. — Kako zagrizeni sovražniki ravnopravnosti so tukajšnji Nemci, kaže se zopet prav očitno v tem, da nemčurski mestni zastop je odbil željo slovanskih odbornikov, naj bi tudi v Brni, kakor je to bilo v Pragi, cesarja nagovarjali v nemškem in češkem jeziku, in da bi vsaj en slavolok se naredil z napisom v češkem jeziku.

Galicija. Iz Lvova. — Cesar pride s cesarjevičem v Lvov, in se bode v Galiciji kakih 10 dni mudil.

Hrvatsko. Iz Zagreba. — Deželni zbor zboruje in on, kakor tudi ogerski zbor, ima zdaj potrditi novo pogodbo z Oggersko. Težkega srca bo na to delo šel in ga menda tudi izvršil z ozirom na to, da se Hrvatom obeta toliko zaželeno zedinjenje vojne granice s civilnim Hrvatskim, kajti v tem leži narodni, duševni in materijelni povišek Hrvatske. Le pogled na to veliko korist more nagniti večino deželnega zbora na to, da vgrizne v kiselo jabelko nove pogodbe z Oggers-

sko, katera Hrvatom v finančnih zadevah komaj toliko pušča, da morajo sopsti (le 45 odstotkov bruto dohodkov deželnih jim Oggerski puščajo za notranjo deželno upravo!), in Hrvatsko v taki odvisnosti priklepa na Oggersko, da še na svoj lastni račun dolgá delati ne sme. Novi ban grof Pejačević sam, ki je pripomogel, da se je dognala ta nova pogodba, katera je uže tretja o 12 letih, čuti bremena, ki jih po njej na-se vzamejo potrpežljivi zastopniki trojedne kraljevine. Le en glas hude nevolje po celi deželi pa dela okrožnica, v kateri ogerski finančni minister David naklada finančnim uradnikom na Hrvatskem znanje magjarskega jezika. Upravičeni upor Hrvatov se bode težko z lepa rešil, kajti odgovor bana saborski deputaciji jih ne bode pomiril. Kar je nemčur v Avstriji, to je magjaron v Oggerski: gospodovati hoče „par nobile fratrum“.

Nemčija. — Zoper oderuhe na Nemškem so proglasili ostro postavo. Kdor se pregreši zoper njo, bo kaznovan z zaporom v ječo do 6 mesecev in ob enem z globo do 1500 gold. Hujši grešniki bodo kaznovani celo do 12 mesecev ječe in 3000 gold. globe ter zgubijo državljanske pravice. Takošne postave je tudi pri nas uže krvavo treba.

Rim. — Papež so baje sklenili, nemškimi katoličanom pa tudi celemu svetu razodeti, zakaj ni bilo mogoče s krutim in zavravnim deloma zaslepljenim lutrovcem Bismarkom pogoditi se!

Iz Bosne. — Za škorbuto, hudo bolezen, boleha toliko naših vojakov, da se bodo morali prav kmalu vrniti v domovino (Avstrijo), sicer jih pomrje veliko. Vreme, službine težave in jedila skupno delajo bolehanje.

Iz Arabije. — Grozna revolucija je nastala tukaj zoper sultana. Vsa dežela je na nogah in se hoče otresti podloštva turškega. Za Turčijo je ta upor tem bolj nevaren, ker denarnih in drugih pomočkov manjka zatreti revolucijo, ki utegne povod dati propadu celega turškega gospodarstva.

Telegram „Novicam“.

Z Dunaja 15. junija.

Tukajšnji uradni časnik „Wiener Zeitg.“ naznanja imenovanje dr. Tonklija za deželnega glavarja-namestnika goriškega.

Listnica vredništva. Mnogo dopisov smo morali za to pot odložiti.

Popravek. V članku zadnjih „Novic“: „Čisti dohodek davku podvrženih zemljišč v Avstriji po novi vcenitvi na 3. strani v 3. vrsti naj namesto: „od čistega na 30 milijonov gold. celi Avstriji itd.“ se bere: „od čistega na 183 milijonov 298580 gold. celi Avstriji itd.“

Žitna cena

v Ljubljani 9. junija 1880.

Hektoliter: pšenice domače 10 gold. 24 kr. — banaška 11 gold. 27 kr. — turšice 6 gold. 66 kr. — soršice 8 gold. 50 kr. — rži 7 gold. 15 kr. — ječmena 5 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 39 kr. — ajde 5 gold. 51 kr. — ovsa 3 gold. 71 kr. — Krompir 3 gold. 40 kr. 100 kilogramov.